

N:o 23.

Ank. till Riksd. Kansli den 29 April 1875, kl. 3 e. m.

Andra Kammarens Tredje Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 8, med anledning af Herr Sven Nilssons i Österslöf motion (N:o 174), om vidtagande af åtgärder för att från Danmark utfå åtskilliga der befintliga handlingar och kartor.

Herr *Sven Nilsson* i Österslöf har inom Andra Kammaran väckt motion, N:o 174, att Riksdagen i underdånig skrifvelse skulle anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes vidtaga åtgärder för att de i Kongl. danska Geheimearkivet och andra under offentlig vård stående samlingar i Danmark förvarade handlingar, hvilka angå något eller några af de svenska landskap, som förr tillhört danska riket, må, åtminstone till så stor del deraf som kan anses vara af någon vigt, kunna utfås, helst i original, men, derest och i den mån alltför stora svårigheter härför möta, uti bestyrkta afskrifter, samt att Kongl. Maj:t sedermera täcktes förordna om lämpligaste sättet för dessa handlingars förvarande här i landet.

Denna motion har vid tvänne föregående riksdagar, 1869 och 1870, af samme motionär varit väckt, men båda gångerna i Första Kammaran afslagen. Den motivering motionären i den nu aflemnade motionen anför är, att ifrågavarande historiska handlingar icke hafva synnerligt värde för det land

Bih. till Riksd. Prot. 1875. 8 Saml. 2 Afd. 2 Band. 16 Häft.

der de nu förvaras, men äro af stor vigt för de landskap de angå, hvarjemte han åberopar hvad han i sina föregående motioner anfört. Utskottet har tagit del af dessa hans motioner och dervid funnit, att den hufvudsakligaste motiveringen uti dem varit: att under åren 1845—46 har en svensk tjänsteman upptecknat 7,545 särskilda i Kongl. danska Geheimearkivet förvarade handlingar rörande Skåne, Halland, Blekinge, Gotland, Bohuslän och Jemtland; att dessa dyrbara dokument och hvad mera sådant som finnes i Danmark, rörande forna danska men nu svenska provinser, äro af stor vigt, ej endast för rättsförhållanden i berörda provinser, utan ock för deras historia och minnen, samt att Sverige har obestridlig, på traktater grundad rätt till utbekommande af ifrågavarande handlingar, nemligen genom fredsfördragen i Roeskilde 1650 och i Köpenhamn 1660.

Häremot yttrades vid motionens behandling i Första Kammaren: att med anledning af en i samma syfte förut gjord framställning Kongl. Maj:t då svarade "det icke vore lämpligt att nu, efter så lång tids förlopp, affordra Kongl. "danska regeringen ifrågavarande handlingar"; att förteckning redan finnes på 7,545 handlingar rörande de s. k. eröfrade provinserna samt att dessa förteckningar äro tillgängliga på trenne olika ställen i riket, nemligen på Riksarkivet, Malmö landskontor och Lunds universitetsbibliotek; att den, som önskar en fullständig kännedom om någon af dessa handlingar, kan mot billig lösen erhålla den i Köpenhamn; att man i denna fråga borde förfara som skett i Norge, hvarifrån skickades en riksarkivets tjänsteman till Danmark, hvilken der uppehöll sig mot ett särskildt af Stortinget beviljadt anslag; att efter mer än tvänne århundradens förlopp det hvarken är brukligt eller kan anses lämpligt att söka göra en traktatsbestämmelse af ifrågavarande egenskap gällande, samt slutligen, att en dylik framställning, huru skenbart vänskaplig form man än må söka gifva åt densamma, dock innebär något sårande för den regering till hvilken ett dylikt förslag afgifves. Dessa båda sistnämnda anmärkningarne uttalades af dåvarande utrikesministern.

För sin del kan Utskottet icke annat än så till vida instämma med motionären, att det för Sverige vore af ej ringa vigt att i original eller afskrift erhålla ifrågavarande dyrbara handlingar. Utskottet kan dock icke hysa den förhoppning att danska regeringen skulle vara benägen att utlemna sjelfva originalen, hvilka hafva lika stort historiskt värde för Danmark som för Sverige; och Utskottet kan icke heller finna det lämpligt att på grund af en för mer än tvåhundra år sedan afslutad traktat framställa anspråk af ifrågavarande beskaffenhet. Enligt Utskottets förmenande vore här den lämpligaste åtgärden, i fall man vill i de svenska arkiven ega dessa historiska minnen, att förskaffa sig vidimerad afskrift af desamma. Men att afskrifva flera tusende gamla dokument och handlingar fordrar både tid och betydliga omkostnader,

hvarföre denna nu ånyo väckta fråga, från pekuniär synpunkt, har ganska stora dimensioner. Hennes lösning vunne föga eller intet med en underdånig skrifvelse, sådan som motionären föreslagit, om Riksdagen icke derjemte stälde nödiga medel till Kongl. Maj:ts disposition. Utskottet eger dock ingen befogenhet att tillstyrka någon anslagssumma, och då så är förhållandet, samt på grund af hvad Utskottet för öfrigt yttrat, anser Utskottet, som ej förnekar det gagneliga i motionärens syfte, sig ej kunna framställa något annat yrkande än

att Herr Sven Nilssons motion icke måtte föranleda till något Riksdagens åtgörande.

Stockholm den 29 April 1875.

På Utskottets vägnar:

A. Adlersparre.
